

16 вересня виповнилося одинадцять років з дня зникнення журналіста Георгія Гонгадзе, чие обезголовлене тіло було знайдене у Таращанському лісі. Ця смерть стала каталізатором подій, які визначили життя України на багато років вперед, привернула до України увагу міжнародної спільноти.

За цей рік ми побачили деякі рухи у розслідуванні справи вбивства Георгія Гонгадзе. Була скасована постанова про відмову в порушенні кримінальної справи проти Леоніда Кучми і Володимира Литвина за відсутністю в діяннях складу злочину. Проти Кучми, якого виконавець вбивства Олексій Пукач назвав замовником, була відкрита кримінальна справа. Слідство звернуло увагу на плівки майора Мельниченка. Є надія, що вони будуть використані як докази.

Однак ми, як і світова громадськість, маємо достатньо підстав не довіряти українським слідчим та судам.

У 2010-му нас дурили байками про нібито «остаточне розкриття» справи Гонгадзе. Цяпом-відбувавайлом «призначили» покійного міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка. Але в таку «версію» не повірили ні в Україні, ні за кордоном. Через таке крутіство і українці, і світ не вірять у чесність розслідування вбивства Георгія та небезпідставно підозрюють, що навколо цього вбивства й надалі ведуться політичні ігри.

Зараз сумніви породжує повна закритість процесу. Очевидно, що суд над Пукачем, який був лише виконавцем, не містить державної таємниці більше, ніж процес над трьома міліціонерами-співучасниками вбивства. Тоді в закритому режимі допитували тільки негласних працівників міліції, решта судових засідань були відкриті.

Не сприяють довірі до суду, слідства та й влади в Україні в цілому й такі факти:

- закриття справи проти Пукача в частині обвинувачення його в замовному вбивстві;
  - утримання Пукача в слідчому ізоляторі СБУ, який офіційно не існує;
  - існування відразу шести окремих справ, які стосуються вбивства Гонгадзе;
  - процесуально невизначений статус багатьох фігурантів плівок Мельниченка.
- Наприклад, Володимир Литвин не проходить по жодній справі навіть свідком, хоча проти нього є ті ж самі докази, що й проти Леоніда Кучми і Юрія Кравченка.

- Леоніда Кучму також не звинувачують у замовленні вбивства. Йому інкримінують лише перевищення влади у вигляді дачі незаконного розпорядження. І термін давності за цією статтею – 10 років – вже сплив.

- Європейський суд визнав, що до грудня 2004 року органи державної влади займалися не розслідуванням вбивства, а відведенням звинувачень від високопосадовців. Однак Генеральна прокуратура чомусь не розслідує цього злочину.

Всі ці обставини змушують і українську, і міжнародну громадськість підозрювати, що слідство та суд прагнуть відвести звинувачення від справжніх замовників вбивства Георгія Гонгадзе. Тим більше, що це відбувається на тлі триваючого наступу на свободу слова, права журналістів, який розпочався у минулому році. Звичним явищем стають цензура, судове переслідування незручних засобів масової інформації, побиття журналістів охоронцями можновладців, напади на них, перешкоджання журналістській діяльності.

Україна опустилася в рейтингу свободи слова з 89-го місця на 131-ше. Міжнародною організацією “Репортери без кордонів” стан справ зі свободою слова в Україні, який ще два роки тому був найкращим у регіоні, тепер віднесений до категорії “Серйозна ситуація”.

Цього року в Україні, на щастя, не загинув жоден журналіст. Однак досі не знайдено зниклого в минулому році головного редактора харківської газети “Новий стиль” Василя Климентьєва. Хоча Ви, пане Президент, особисто обіцяли зробити все можливе, аби ця справа була розслідувана.

З 1 листопада набере чинності прийнятий Верховною Радою й підписаний Президентом Закон України “Про судовий збір”, що, по суті, заохочує висунення проти журналістів мільйонних позовів “за моральну шкоду”. Намір очевидний - знищити незалежні ЗМІ та залякати незалежних журналістів, які не зможуть сплачувати такі суми у разі програшу в корумпованих судах. Проти подібних законів громадськість боролась іще в часи Кучми. Активну участь у тій кампанії брав і Георгій Гонгадзе. Тоді громадськість перемогла. Зараз влада знов реанімує цю антидемократичну практику.

Справа Гонгадзе на сьогодні залишається своєрідним тестом на перевірку ставлення української влади до свободи слова, лакмусовим папірцем щодо відкритості, відсутності подвійних стандартів, щирості намірів рухатися до Європи. Адже недовіра до української судової системи та органів прокуратури, як і недовіра до української влади в цілому в Україні та за кордоном, багато в чому ґрунтується саме на перебігу цієї справи.

Якщо не буде прозорого, всебічного й неупередженого розслідування та суду, то ні українська, ні міжнародна громадськість не повірять в демократичний європейський вибір влади. Ніхто не повірить у версію Кравченка як єдиного і головного замовника вбивства, ніхто не позбудеться сумнівів, допоки слідство та суд ретельно не дослідять всі зафіксовані у записах майора Мельниченка факти.

Ми вимагаємо від Вас, як від найвищої посадової особи й гаранта Конституції України зробити все необхідне:

1. Щоб справа вбивства Георгія Гонгадзе не використовувалася в політичних іграх, і в ній була встановлена повна істина, названі та покарані всі замовники.

2. Щоб суд над Олексієм Пукачем – по аналогії з судом над трьома співучасниками вбивства Георгія Гонгадзе – був відкритим за винятком хіба що тієї невеличкої кількості судових засідань, які мають бути закритими згідно Закону через наявність таємниці.

3. Щоб всі записи майора Мельниченка, справжність яких не викликає сумнівів, були використані як докази у суді незалежно від того, яким шляхом вони здобуті.

4. Щоб в Україні припинилися наступ на свободу слова, цензура, постійні побиття журналістів, перешкоджання журналістській діяльності.

5. Щоб Ви, як суб'єкт законодавчої ініціативи, ініціювали зміни до Закону України "Про судовий збір" в частині сплати збору щодо позовів про відшкодування моральних збитків, повернувши назад попередні норми, аби захистити засоби масової інформації від свавілля з боку органів державної влади і судочинства.

Від імені учасників акції пам'яті Георгія Гонгадзе та всіх загиблих журналістів,

Чепура Катерина Петрівна (м. Київ, вул. Райдужна, 35, кв. 64, 02218, тел. 066-136-59-84)